

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра слов'янських мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ І ПЕРЕКЛАДУ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Польська мова і література та англійська мова»

Спеціальність **В11 Філологія**

Спеціалізація (за наявності) **В11.033 Слов'янські мови та література (переклад включно), перша - польська**

Галузь знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні
кафедри слов'янських мов
Протокол №5 від “29” грудня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	МІЖКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ І ПЕРЕКЛАДУ
Викладач (-і)	к.ф.н. , доц. Щербій Наталія Олегівна
Е-mail викладача (-ів)	natalia.shcherbii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна
Обсяг дисципліни	90 годин/3.0 кредитів ECTS
Консультації	Консультації проводяться згідно з узгодженим графіком на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять, окрім того практикується залучення онлайн ресурсів за попередньою домовленістю.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/06c176f199284f3c9277

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Міжкультурні аспекти комунікації і перекладу» складається з теоретичного та практичного курсу, в основу яких покладено ознайомлення студентів з теорією та практикою перекладу як напрямку прикладної лінгвістики та вияву міжкультурної комунікації; формування у студентів професійної перекладацької компетенції, підготовка їх до міжкультурної комунікації і професійної діяльності в сучасних умовах.

Зміст спецкурсу включає ознайомлення з основними фактами про прийняті в національних спільнотах мовні стереотипи і норми поведінки, спілкування, певні «культурні сценарії» різних дій, усталені моделі сприйняття та оцінювання предметів і явищ, соціально унормовані звички, традиції, ритуали, дозволи, заборони тощо. Вивчення цього курсу поглиблює філологічну підготовку майбутніх фахівців, сприяє застосуванню фонових знань при перекладі реалій, власні назви; якісному перекладу текстів міжкультурного спрямування в межах програми дисципліни, застосовуючи теоретичні знання з теорії перекладу як міжкультурної комунікації; самостійному користуванню науковою, довідковою, навчально-методичною літературою; розумінню студентами варіантів та діалектів польської мови.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Курс має на меті ознайомити майбутніх філологів-полоністів з:

- 1) теорією та практикою перекладу як напрямку прикладної лінгвістики та вияву міжкультурної комунікації;
- 2) основними положеннями теорії міжкультурного перекладу;
- 3) сучасними підходами до теорії перекладу з точки зору міжкультурної комунікації;
- 4) міжкультурними паралелями та конкретними прикладами перекладу автентичних текстів із різних галузей знань;

сформувати у студентів-полоністів:

- 1) професійну перекладацьку компетенцію, підготувати їх до міжкультурної комунікації і професійної діяльності в сучасних умовах.
- 2) навички та уміння письмового та усного перекладу з польської мови на українську та з української на польську;
- 3) обізнаність із ролю перекладу в процесі комунікації між польською і українською мовами, а також між польською і українською культурами;

Завданням цієї дисципліни є підготовка висококваліфікованого філолога-полоніста, який здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології,

що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме в діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної польсько-української і українсько-польської комунікації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології та перекладу (лінгвістики, літературознавства, фольклористики та літературного краєзнавства) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою (польською).

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії польської мови.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати польську, мову в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною, польською та англійською мовами.

ФК 12. Здатність до організації як усної, так і писемної ділової комунікації.

ФК 13. Здатність перекладати, редагувати, реферувати та анотувати польською та англійською мовами тексти різних жанрів.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями державною та польською і англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію польської, англійської мови і польської та світової літератур, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми польської, англійської, української мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів польською мовою, англійською та українською мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати польську, англійську, українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції польської, англійської, української філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й

професіоналізму, законності тощо.

ПРН 21. Здійснювати переклад польськомовного та англomовного писемного та усного тексту українською мовою та українськомовного польською та англійською мовами.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття			Загальна кількість годин
лекції			12
практичні			18
самостійна робота			60
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
4	B11 Філологія	2	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Теми	Кількість годин		
	лекції	практичні	самостійна робота
Тема 1. Переклад та міжкультурна комунікація: подібності та відмінності 1. Сутність, об'єкт і предмет міжкультурної комунікації 2. Становлення міжкультурної комунікації як науки 3. Міжкультурна комунікація в системі наук 4. Аспекти міжкультурної комунікації 5. Теорія культурного шоку К. Оберга. Поняття культурного шоку. Етапи і значення культурного шоку. 6. Теорія кроскультурної адаптації і переклад. 7. Адаптація як природне і універсальне явище. Процес міжкультурної адаптації. Динаміка стрес-адаптація-зростання. Подолання труднощів у процесі адаптації.	2	1	5
Тема 2. Картини світу 1. Поняття картина світу 2. Мовна картина світу 3. Концептуальна картина світу 3. Мовна та концептуальна картини світу: спільне та відмінне 5. Ціннісна картина світу 6. Часова і просторова картини світу	2	2	5

<p>Тема 3. Складові лінгвоетнічного бар'єра.</p> <p>1. Лінгвоетнічний бар'єр: еквівалентна та безеквівалентна лексика.</p> <p>2. Лакуни. типологія лакун.</p> <p>3. Реалії та їхня типологія.</p>	2	2	10
<p>Тема 4. Природа перекладу: теорія еквівалентності:</p> <p><u>План</u></p> <p>1. Теорія еквівалентності;</p> <p>2. Типи еквівалентності мовних одиниць;</p> <p>3. План вираження та план змісту у перекладі;</p> <p>4. Способи перекладу;</p> <p>5. Переклад власних назв.</p>	2	2	5
<p>Тема 5. Фальшиві друзі перекладача:</p> <p>1) Інтерпретація слів у різних мовах;</p> <p>2) Можливі помилки під час перекладу;</p> <p>3) Міжмовна омонімія та паронімія.</p>		2	5
<p>Тема 6. Ідіоми та сталі вирази:</p> <p>1. Роль ідіом та сталих виразів у міжкультурній комунікації</p> <p>2. Методи перекладу ідіом</p> <p>3. Трагування ідіом та реалій</p>	2	2	5
<p>Тема 7. Невербальна комунікації</p> <p>1. Основні види і функції невербальної комунікації.</p> <p>2. Мовчання як форма комунікації.</p> <p>3. Міжкультурні відмінності невербальних кодів комунікації (зовнішній вигляд і одяг, мова тіла, міміка і контакт очей, жести, дотики).</p> <p>4. Паралінгвальні засоби комунікації.</p>	2	2	5
<p>Тема 8. Контекстуально обумовлене значення:</p> <p>1. Підступність контексту в процесі перекладу;</p> <p>2. Контекстуально обумовлені слова і проблеми їх перекладу;</p> <p>3. Контекстуально не обумовлені слова і проблеми їх перекладу</p> <p>4. Граматика і успішність комунікації (польсько- українські граматичні контрасти). Мовна дискримінація.</p>		2	5
<p>Тема 9. Міжкультурні відмінності у комунікації. Обговорення художніх та документальних фільмів про міжкультурну комунікацію. Перегляд фрагментів фільмів та телепередач.</p>		2	5
<p>Тема 10. Підсумкова контрольна робота</p>		1	10
<p>Разом годин за семестр</p>	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	<p>Накопичування балів під час вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється у такому співвідношенні (підсумковий контроль у формі заліку):</p> <p>Загальні 100 балів включають:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) обсяг балів за лекційні заняття – 25 % 2) практичні заняття – 25 % 2) обсяг балів за самостійну роботу:<ul style="list-style-type: none"> - індивідуальні проєкти – 25 % 3) підсумкова контрольна робота - 25 <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.</p> <p>Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 50 балів.</p> <p>Критерії поточного оцінювання:</p> <p>«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.</p> <p>«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.</p> <p>«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.</p> <p>Контроль за самостійною роботою.</p> <p>Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перегляд фільмів 2. Підготовка індивідуальних проєктів. <p>Підготовка індивідуального проєкту.</p> <p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за один індивідуальний проєкт складає 10 балів. Перегляд фільму з його аналізом –</p>
-----------------------------------	--

	<p>5 балів.</p> <p>Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.</p> <p>Критерії оцінювання індивідуального проєкту:</p> <p>«90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.</p> <p>«70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.</p> <p>«50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.</p> <p>«Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності. Наявність мультимедійної презентації без усного захисту проєкту.</p>
Вимоги до письмової роботи	Комплексна контрольна робота охоплює 30 тестових завдань з усіх тем. Контрольна робота виконується на останньому практичному занятті у письмовій формі або на платформі дистанційного навчання.
Практичні заняття	Письмові завдання, виконання вправ, захист виконаних презентацій на обрані теми, обговорення фільмів про міжкультурну комунікацію. Оцінюються кожне завдання за 100-бальною системою.
Умови допуску до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> - відвідування лекцій, відпрацювання усіх лекцій, на яких студент був відсутній; - активна робота під час практичних занять - здача індивідуальних завдань в межах самостійної роботи
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі заліку.</p> <p>Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль.</p> <p>Повторне складання допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.</p> <p>Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p> <p>Здобувачі вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії більше трьох підсумкових незадовільних оцінок (F, FX) незалежно від виду контролю (екзамен, залік), відрховуються з університету за академічну неуспішність. Здобувачам вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії одну-три незадовільні оцінки (F, FX), дозволяється ліквідувати академічну заборгованість у встановлені графіком навчального</p>

процесу терміни. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни, яке регламентується Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS.

Шкала оцінювання для заліку

Університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
80-89	B	
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	
25-49	FX	не зараховано
0-24	F	

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Тестові завдання після кожної лекції. Індивідуальні презентації. Вправи до тем. Підсумкова тестова контрольна робота.
Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 4. Положення про запобігання академічному плагіату. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>
Відвідування занять	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника».</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до</p>

	<p>«Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику, подану в переліку додаткових питань для опрацювання). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:</p> <p><i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.</p> <p><i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.</p> <p><i>1 бал</i> – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.</p> <p>Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>

8. Рекомендована література

Основна

1. Данилюк І., Курапов А., Ягіяєв І. Етнокультурна психологія: історія та сучасність: монографія. К.: АртЕк, 2019. 432 с.
2. Загороднова В. Ф. Основи міжкультурної комунікації : навч. посібник. Бердянськ : БДПУ, 2018. 314 с.
3. Коч Н.В. Міжкультурна комунікація: навч. посіб. Миколаїв: Видавництво «ЧП Румянцева А. В.», 2017. 200 с.
4. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація. Київ: Академія. 2012. 288 с.

5. Нечипоренко В.О. Проблеми міжкультурної комунікації і перекладу: Опорний конспект лекцій. Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 69 с.
6. Ребрій О. В. Теорія міжкультурної комунікації : конспект лекцій. Харків, 2022. 100 с
7. Hejnowski K. Elementy kulturowe w przekładzie. *Iluzja przekładu. Przekładoznawstwo w ujęciu konstruktywnym*. Katowice, 2015. s. 67-124.

Додаткові

8. Гутиряк О. Міжкультурна комунікація: до визначення поняття. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. Вип 47. Том 2. С. 205–208.
9. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. Вінниця, 2004. 261с.
10. Мірам Г. Є. Основи перекладу: курс лекцій. Київ, 2003. 240 с.
11. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : Навчальний посібник. 2002. 280 с.
12. Нечипоренко В. О. Значення кроскультурної психології для формування міжкультурної компетентності філолога. Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. X Міжнар. наук.-практ. конф. Вінниця: ВТЕІ ДТЕУ, 2022. Ч. 4. С. 199 – 206.
13. Кравчук А. Граматика і успішність комунікації (дещо з польсько-українських граматичних контрастів). *Проблеми слов'янознавства*. 2012. -Вип. 61. С. 111-128.
14. Мельничук Т. До питання транскрипції офіційних українських антропонімів польською мовою *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. 2012. Вип. 17. С. 30-33.
15. Лисий В., Щербій Н. Доместикація та форенізація англомовних фільмонімів в українському та польському перекладах: порівняльний аспект. Міжкультурна комунікація в мультимодальному середовищі: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції / за наук. ред. проф. Чудика І.І., доц. Штогрин М.В.; упоряд. доц. Венгринюк М.І. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2025. С. 51-55. https://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/38149/1/Михайлюк_Збірник_матеріалів_конференції_ІФНТУНГ.pdf
16. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла [пер. з англ.]. Розшир. вид. Київ, 2018.
17. Семашко Т. Етнокультурні стереотипи у контексті міжкультурної комунікації. Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку: тези III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Переяслав, 16 березня 2020 року) / Гол. ред. К. І. Мізін. Переяслав. 2020. С. 13 – 16.
18. Тарасюк І. В. Етимологія та значення поняття акультурації. Психологія та соціальна робота. 2021. №. 1 (53). С. 176 – 185.
19. Щербій Н. Становище української мови у міжкультурному просторі після 2022 року. Міжкультурна комунікація в мультимодальному середовищі: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції / за наук. ред. проф. Чудика І.І., доц. Штогрин М.В.; упоряд. доц. Венгринюк М.І. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2025. С. 51-55. https://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/38149/1/Михайлюк_Збірник_матеріалів_конференції_ІФНТУНГ.pdf
20. Щербій Н. О., Корпало О.Р., Мицан Д.М. Еволюція молодіжного сленгу в дискурсі польських субкультур та інтернету. Закарпатські філологічні студії. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика». 2024. Випуск 36. С. 167-171. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.36.28> <http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/36/30.pdf>
21. Лисий В., Щербій Н. Доместикація та форенізація англомовних фільмонімів в українському та польському перекладах: порівняльний аспект. *Міжкультурна комунікація в мультимодальному середовищі: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції* / за наук. ред. проф. Чудика І.І., доц. Штогрин М.В.; упоряд. доц. Венгринюк М.І. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2025. С. 51-55. https://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/38149/1/Михайлюк_Збірник_матеріалів_конференції_ІФНТУНГ.pdf
22. Lewicki R. Odbiór przekładu i odbiorca przekładu. *Obcość w odbiorze przekładu*. Lublin, 2000. s. 19-43.
23. Schultze B. Historia i kultura pod soczewką: kluczowe pojęcia polskiej kultury jako wyzwanie dla tłumacza. *Perspektywy polonistyczne i komparatystyczne*. Kraków. 1999. s. 3-22.

Словники

24. Кононенко І., Співак О. Українсько-польський словник міжмовних омонімів і паронімів. За ред. І. Кононенко. Київ, 2008. 343 с.
25. Kononenko I. Wielki polsko-ukraiński słownik frazeologiczny z indeksem. Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2023. 734 s.
26. Лучик А. Українсько-польський словник еквівалентів слова / А. Лучик, О. Антонова, І. Дубровська ; відп. ред. А. Лучик. – К. : НаУКМА, 2011. – 311 с.
27. Космеда Т., Гоменюк О., Осіпова Т., Короткий українсько-польський словник усталених виразів: еквіваленти слова, фразеологізми, прислів'я та приказки, Дрогобич 2017.
28. Лінгвістичний портал MOVA. URL: info <http://www.mova.info>

Викладач

Наталія ЩЕРБІЙ